

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΣΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΑΡΜΟΗ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου
Ἑξαμηνιαῖος φρ. 6. — Ἐξαμηνιαῖος φρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧ. Γ. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΥΦΘΙΑ
Ἡ Ἀναπλάσις καὶ ἐκδόσις τοῦ Χρυσοστόμου
ἐκδίδεται ἐν Φιλιππῶν, κατὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο Θάνατος, ὑπὸ Ν. Κ. Μακάρου. — Ο Ραββίνος Ἰσαακ Μ., ὑπὸ Ν. Κ. Μακάρου. — Ἡ ἀθλιότης ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὑπὸ Κρύσταλλου Δασκαλοπούλου. — Ἡ ἀθλιότης ἐν κ. Μακάρου, ὑπὸ Ἱερωνύμου Οικονομοῦ. — Δι' ἀθλιότητα τοῦ Συλλόγου ἡ Ἀναπλάσις.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἡ δύναμις τῆς θρησκείας καὶ τῆς προσευ-
χῆς. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν γέφυρα.

Ἡ μόνη ἐπὶ τῆς γῆς δύναμις, ἡ ὁποία δύναται ἀσφα-
λῶς νὰ στηρίξῃ τὸν ἀνθρώπου καὶ δυστυχίαν βεβαρυ-
μένον καὶ ἀποκαταστήσῃ τὸν ἀνθρώπου ἐν τῇ θρησκείᾳ.

Ἐν αὐτῇ εὐρίσκει τὴν μόνην παρηγορίαν του ἐν ταῖς
τοῦ παρόντος βίου θειαῖς περιστάσεσι, καὶ ἐξ αὐτῆς μόνον
δύναται ν' ἀντλή πᾶντο διὰ τὸ μέλλον γλυκείας ἀνα-
κουφίσεως ἐλπίδας.

Διὰ τοῦτο ὁ ἀνθρώπος, ἔστιν εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀληθινὰς
δοκιμασίας τοῦ βίου του, ὅτε ὁ πλούσιος καὶ οἱ φίλοι καὶ
ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ τὸν ἐγκαταλείπουν καὶ μόνον ἡ
πενία καὶ οἱ ἔχθροι καὶ ἡ δυστυχία καὶ ἡ θλίψις τὸν
περιτοίχουσιν, ἀισθάνεται καλλίστα τὴν ἀδυναμίαν του
καὶ ἀπερρεῖται μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν θρη-
σκείαν καὶ ζητεῖ παρ' αὐτῆς τὴν βεβαιὴν βοήθειάν της καὶ
τὴν ἀναξάνελητον προστασίαν της.

Ἡ ἠθικὴ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἠθικὴ δύναμις
τῆς θρησκείας ἐνέφευσαν τὸν ποιητὴν Hector de Saint-
Maur νὰ εἰπῇ τοὺς ἐξῆς ὁραίους στίχους:

Ο ἀνθρώπος γεννημένος διὰ τὴν δυστυχίαν!

Μόνον διὰ τῆς προσευχῆς ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ προσε-
πάσῃ πρὸς τὸν Θεόν διὰ τοῦτο καὶ ὁ μέγας ποιητὴς ὁ
Victor Hugo, ὀνομάζει αὐτὴν κατισοκευάστριαν τῆς

γεφυρώσεως διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τῆς γῆς ἀνα-
βαίνει πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, εἰς τοὺς ἐξῆς πλήρεις μελαγχολίας
στίχους του:

Εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸ σκότος, Ἡ ἄβυσσος,
ἣτις δὲν εἶχεν ὄχθην, οὐτε βάθος, αὐτὴ ὕψος,
ἦτο καὶ σκυθρωπὴ καὶ οὐδὲν ἐκεῖ ἐκινεῖτο.

Ἦμην ἀπολωλὼς ἐν τῇ ἀπολύτῳ μονώσει!

Ἐν τῷ βάθει, διὰ μέσου πυκνῆς σαῖας, ὁμοίως

πρὸς ὕψος ἀδιαφανές, ἐξελπέ τις τὸν Θεόν,

ὡς ἀστὴρ σκοτεινόν. — Ἀνεφώνησα ψυχὴ μου!

Ὁ ψυχὴ μου! ἔπρεπε, διὰ νὰ διέλθῃς αὐτὸ

τὸ βράθυρον, ὅπου οὐδὲμία ὄχθη φαίνεται,

καὶ μεταβῇς πρὸς τὸν Θεόν σου διὰ τοῦ βαθύς

σκότους, νὰ κατασκευάσῃς πελορίαν γέφυραν,

ἀναπαυομένην ἐπὶ μυριάδων ἀψίδων!

Τίς δὲ οὐ δύνηθ' ὅτε νὰ τὴν κατασκευάσῃ;

Οὐδεὶς! Ὁ θλίψις! φρίκη! κλαίε! — Φάσμα δὲ τι τότε

λευκὸν πρὸς με διηυθύνθη, ἐνῶ ἐπὶ τῆς σκιᾶς

ἐρριπτοῦ τὸ κατατεθρονημένον ὄμμα μου.

Καὶ τὸ φάσμα ἐκεῖνο εἶχε τὴν μαρμὴν θαυρόν,

τὸ δὲ μέτωπον παρθένου καὶ τὰς χεῖρας παιδικὰς,

ὡμίλειεν ὁμοίως πρὸς τὸ κρίνον, τὸ ὅποιον

ἡ λευκότης περιβάλλει· αἱ χεῖρες τ' ἐνομέωνται

παρθένον φῶς! Καὶ μοι ἔδειξε τὴν ἄβυσσον, ὅπου

τὰ πάντα εἰς κόβην λεπτὴν ἐκεῖ μεταβάλλονται.

Τόσον δὲ ἦτο βαθεῖα, ὥστε οὐδέποτε ἐκεῖ

ἡ ἔχθρ' ἀποκρίνεται. Καὶ μοι εἶπεν: Ἀν θλίψις,

νὰ σοι κατασκευάσω ἐγὼ τὴν γέφυραν ταύτην!

Πρὸς τὸ σασμακώδες δ' ἐκεῖν' ἀγνοῶσαν τὸ ὄμμα μου

ὕψωσαι, τὸ ὄνομα σου ποῖον; τὸ πρῶτον

καὶ ἐκεῖνο εἶπεν, ἔχον τὸ μεδίαιμα γλυκὺ:

Θνητὲ! Ὁ θέλεις νὰ τὸ μάθῃς; Ἐγὼ εἰμ' ἡ Προσευχὴ.

Ἡ προσευχὴ στηρίζεται πάντοτε ἐπὶ τῇ θρησκείᾳ,

διότι ἐκ ταύτης καὶ ἐκπηγαίνει. Ἡ προσευχὴ εἶνε δύναμις.

Ἀὐτὴ εἶνε ὁ ἀλλοτρίον, μᾶς λέγει ὁ πατήρ Lacordaire.

ἔχουσα τὴν ιδιότητά της πρὸς τὰ ἀνομήτως, ἡ ὁποία

λίαν ἀρροδίως τὴν ἀνέχει. Ἡ προσευχὴ εἶνε ἡ βασιλίς

τοῦ κόσμου. Περιβεβλημένη στολήν ταπεινήν, ἔχουσα τὸ μέτωπόν πρὸς τὰ κάτω κλίνον, καὶ τὴν χεῖρα τεταμένην, ὑπερασπίζει τὸν κόσμον διὰ τῆς ἱκετηρίου μεγαλειότητός της. Αὕτη ἀπαύστως μεταβαίνει ἀπὸ τῆς καρδίας τοῦ ἀδυνάτου πρὸς τὴν καρδίαν τοῦ ἰσχυροῦ. Καὶ ὡς μὲν ὁ λόγος τὰ παράπονά της καὶ αἱ ἱκεσίαι της, τὰς ὁποίας διαβιβάζει, προέρχονται ἀπὸ ταπεινῆς καρδίας, τόσῳ μᾶλλον ὁ ὁρὸς της μεγαλύνεται καὶ τὸ κράτος της ἐξασφαλίζεται. Ἄν ἐντομὸν τι ἡδύνατο νὰ μᾶς καθικετεύσῃ, ὅταν καταῶμεν ἐπ' αὐτοῦ, ἢ ταπεινὴν προσευχὴν τοῦ ὁσίου ἐδίδε, καὶ τὰς λεπτοτέρας χορδὰς τῆς καρδίας μας διὰ τῆς εὐαισθητοτέρας συμπαιδείας. Καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἄν ἑνότερον τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει, ἔπεται ὅτι καὶ οὐδεμία προσευχὴ εἶνε μᾶλλον εὐπρόσδεκτος ἐκείνης, ἢ ὅποια πρὸς αὐτὸν κατευθύνεται ὡς θυμιαμα ἐνώπιόν του. Ἡ προσευχὴ ἀποκαθιστᾷ μονίμως τὰς μετὰ τοῦ Θεοῦ σχέσεις μας αὐτῇ συνεχῶς μᾶς ἐπενθυμίζει τὴν διηνεχῆ πρόνοιάν του, αὐτὴ τὸν κάμπτει, χωρὶς ποδῶς νὰ ἐπιπράσῃ τὴν ἀπύλτον ἐλευθερίαν του, αὐτὴ εἶνε ἡ μήτηρ τῆς πίστεως. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν· ἑδύστε καὶ δοθῇσεται ὑμῖν ζητήετε καὶ ὑρῇσεται· κροῦστέν καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αὐτὸν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τὸ κροῦντι ἀνοίγεται (Ματθ. Ζ' 7-8).

Ἀναφέρωμεν ἐπίσης καὶ τινὰ σκέψιν τῆς κ. Swetchine. «Ἡ προσευχὴ λέγει ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος, εἶνε στενὰ γμός. Ἄ! οἱ στενὰ γμοὶ μᾶς εἶνε ἐπίσης προσευχαί! Ἡ φωνὴ τῆς θλίψεως μᾶς εἶνε καὶ ἡ αὐτὴν πρόσκλησις ἀκούσας πρὸς τὴν ἀόρατον ἐκείνην δύναμιν, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ πάντοτε ἐπικαλεῖται τὴν ἀντίληψιν».

Ἡ προσευχὴ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ εἶνε τι ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον πάντοτε, καὶ δὴ κατὰ τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις τοῦ βίου, δεῖν νὰ πραγματοποιῇ.

Προσευχώμεθα λοιπὸν ὅλοι ἡμεῖς οἱ τεθλιμμένοι ἐπικαλώμεθα τὴν θρησκείαν, ἡ ὅποια ἐρχομένη πρὸς βοήθειαν μας, ἀρχεται ἐκπολύνυσθαι τὰς θλίψεις μας, καὶ ἐπὶ τέλους, πλησιάζουσα ἡμᾶς πρὸς τὸν Θεόν, μᾶς καθιστᾷ ἀξίους ζῶντας ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, τῆς χάριτος τοῦ Πλάστου μᾶς, καὶ μᾶς παρέχει τὴν γλυκερίαν ἐκπιδά, ὅταν πρὸς τὸν θάνατον πλησιάζομεν, ὅτι θὰ μεταβῶμεν πρὸς Ἐκεῖνον εἰς τὰς οὐρανίους μόνάς.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ πνεύματος ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ὕλης, ἡ ὅποια περιβάλλει αὐτό, καὶ τῆς βεβαίας ἐλπίδος, ὅτι θὰ τύχωμεν πολλὴ καλὴ τέρας ζωῆς καὶ εὐριτέρου πνευματικοῦ ὁρίζοντος μετὰ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐξοδὸν μας, πρέπει νὰ θεωρῶμεν τὸν θάνατον ἐν τῷ γενικωτέρῳ αὐτοῦ μέλει· πρέπει νὰ θεωρῶμεν αὐτὸν ὡς τὸ τέμας τῆς ἐπιγείου μόνον ἡμῶν υπάρξεως, ὡς τὸ ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δράσεώς μας, προοράδην παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπιβλήν παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν αἰώνιαν ἀνθρωπότητα.

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, καθὼς πεπερασμένον, δὲν δύναται ἀνάμειβόλως νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαίτησιν νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰς μυστήριώδεις καὶ ἀποκρύφους αἰωνίους βουλὰς τοῦ Δι-

ουργοῦ του, αἱ ὁποῖαι θὰ ᾄδῃ διὰ τὸν ἀνθρώπον πάντοτε ἀνεξερεύνητο. Ἐν τούτοις πτηνίζόμενοι ἐπὶ τῶν μαρτυριῶν τοῦ λογικοῦ μας, ἐπὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς συνειδήσεώς μας, ἐπὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἁρμονίας τῆς περιβαλλούσας ἡμᾶς φύσεως, καὶ ἰδίως ἐπ' αὐτῶν τούτων τῶν ἀψευδῶν λόγων αὐτοῦ τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν, τοῦ ἀπροκαλύπτως διακηρύξαντος, ὅτι «ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων ἐν ἐμῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβίβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰωάν. Καρ. Β' 24), δεῖν μετ' ἀπιρορίστου βεβαιότητος νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὁ τάφος δὲν εἶνε ἡ ἀπείσῃ μάρτυρ ὁράγῃς τῆς λήθους τῆς ζωῆς μας, παρὰ τὰς ἀλόγους θεωρίας τῶν ὁλιστῶν καὶ μωρὰς φωνασίας τῶν ἀθέων, οὐκ, οὐκ, ἀλλ' εἶνε ἡ οὐρα, διὰ τῆς ὁποίας ἐκπαγμῆθα εἰς νέαν ὁδὸν ζωῆς, ἔχουσιν νέους ὅρους ὑπάρξεως, νέους πνευματικούς ὁρίζοντας, νέον ἡθικὸν περιβάλλον, νέον καὶ αἰώνιον σκοπόν. Ἡ ἐνταῖθα ζωὴ μας, τῆς ὁποίας κύρια στοιχεῖα εἶνε αἱ θλίψεις, αἱ βέβαιαι, αἱ ἐξαναχωρεῖς καὶ οἱ στεναγμοί, εἰς τὸ στάδιον τῶν θηλικῶν ἀγωνισμῶν· ὁ δὲ θάνατος εἶνε ἡ ἀμάραντος καὶ ἐνδοξοῦς δάφνη, τὴν ὅποیان λαμβάνουσιν οἱ δορυρεῖς οἱ νικηταί παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ των, κροῦσαντες αὐτοὺς χαίρετε καὶ ἀγαλλιάσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν ταῖς οὐρανοῖς (Ματθ. Β' 12).

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Ν. Κ. Μάκαρος

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΜΒΡΑΖΗ

Καθηγητὸς Πρακτικῆς Λυκείου καὶ Καθηγητὸς Νομικῆς Σχολῆς

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ.

ΠΙΣΤΕΥΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΟΥΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Β'

[Πρώτη Έκδοσις 1938]

Ταῦτα περιεῖχον ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰσαάκ· καὶ ἡ θαυμαστικὴ μὲν εὐχαριστήσας διὰ τὴν χάριν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διὰ τὰς ποικίλας γνώσεις τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Συνεστόου.

Τὸ νὰ γνωρίζωμεν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ἥτοι φυσικόν, δίδει ἐκ παιδίων εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐκείνην.

Τὸ νὰ κατανοήσωμεν τὸ πνεῦμα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τοῦτο ἡτοῖμασθαι διότι Παλαιὰ Διαθήκη ἀνεῖ τῆς Καινῆς εἶναι γρίφος ἀκατανόητος, εἶναι πολλὸν ἀνεῖ πᾶς θαλλοῦ, φάρος ἀνεῖ φωτός, ὁ δὲ ἀνεῖ πνεύματος, ὅπως καὶ Καινὴ Διαθήκη ἀνεῖ τῆς Παλαιᾶς εἶναι λόγος ἀνεῖ λυγιστάτου, πνεῦμα ἀνεῖ σώματος.

Ἀλλὰ νὰ γνωρίζωμεν ἀμφοτέρους οἱ ἀληθῆς αἰδουμένους ταῦτα ἐκείνοι ἐξ Ἑβραίων Χριστιανοὶ ποιμένες ὅλας τὰς λεπτεπιστέτους τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν διαφέρει, ὁ δὲ τὴν δογματικὴν καὶ τὴν συμβολικὴν, ὅλας τὰς γνώ-

σεων, Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος· τοῦτο, μὲν τὴν ἀλήθειαν, εἶναι ἄξιον πολλοῦ θαύματος, διὰ τὴν ὑπερανθρώπου θὰ κατέβαλον κόπους, διὰ τὰ ἀποκρίσεις τὰς ἀπὸ ἐκτετασμένων γνώσεων.

Καὶ τοιοῦτοι βεβαίως ἀφίονται νὰ εἶναι οἱ ἀληθῆς Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἀληθῆς αἰδουμένοι ἱερεῖς, οἱ ἀξιοῦντες νὰ ᾄδῃ διδασκαλοὶ τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως καὶ χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Ἀμάρταν καὶ Ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀγνοοῖ τὸν Θεὸν καὶ ἱερεῖς· εἶναι σχῆμα ἐξώμωρον, εἶναι κατὰ τὴν τραγικότητα.

Καὶ ὅμως ἀκόμη δυστυχῶς τοιαῦτα εἶναι ἡ κατάστασις πολλῶν κληρικῶν μας.

Ἐκ τῶν κληρικῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔρχονται κατ' ἐκδοκὴν εἰς ἀμείστον συνάφειαν μετὰ τὸν λαόν, μὲ ὅλας τὰς τάξεις τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας.

Καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς χειροτονοῦσιν ἀκόμη! Ἀκούεται κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν τρεῖς τὸ «Ἄξιος εἶμι ἐκ τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὅπερ ἐπαναλαμβάνουσι φάλλοντες· εἰ φάται, καὶ τοῦτο τὸ «ἄξιος» εἶναι τὴν μαγικὴν δύναμιν νὰ καθιστᾷ τοὺς ἀναξίους ἀξίους, τοὺς μὴ εἰδότες γραμματικὴν γραμματισμένους, τοὺς ἀναλφάβητους ῥήτορας πολυρρόγους!

Καὶ εἰπεταῖ ἀπορροῦμεν ἀκόμη, διὰ τὸ ὅτι ἀγνοοῖ ἐν πελάγεσιν τῆς θρησκείας τοῦ, ἀποφύγει ἀμάρταν· γίνεται αἰτία νὰ ἐπικρατῇ καὶ παρὰ τοῖς ἱεροῦσι δεισιδαιμονία τοῦ χειρὶστού· εἰδούς· Καὶ τοιαύτη δεισιδαιμονία, ὥστε εἶναι ῥηκὴ καὶ ἀναφῶν, αὐτὴ συνεβούλευεν ὁ Παπὰ Βασίλειον, ἐφημέριος τῆς ἐνορίας μου πρὸς ἀποτροπὴν τῆς βασιλείας!!! «Διὰ τὴν μὴ σὰς πινόμεν τὰ μέγιστα, συνεβούλευε τὰς γυναῖκες καὶ τοὺς ἀνδρας τῆς ἐνορίας τοῦ ὁ Παπὰ Βασίλειος, πρέπει τὴν ἰν Μανὸν νὰ εἴρηται δὲ τὴν (ἐχιδνα), νὰ τῆς κόψῃ τὸ κεφάλι με χρυσὴν λίραν, νὰ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν εἰς ἐμένα γὰρ τὸ λειτούργησεν 40 ἡμέρας ἐπὶ τὴν Ἀγίαν Τράπεζαν, καὶ αὐτό, ὅταν τὸ ἐχγῆται ἐπὶ τὸν σῶμα, δίδωκεν ὅλας τὰς μέγιστας, καὶ ὅλας τὰς βασιλείας!!! (ἱστορικόν).

Ἀξιοθνήσκου κατὰστασις!

Καὶ ὅμως πολλοὺς ἔχει τοιοῦτους ἀκόμη συναδέλφους ὁ μακαρίτης Παπὰ Βασίλειος!

Λέγουσι· ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις, διότι δὲν ἔλαβε πρόνοιαν ἡ κυβέρνησις νὰ μισθοδοτήσῃ τὸν κληρὸν. Ἀλλ' ἀχρὶς ὁ κληρὸς δὲν πρέπει νὰ ἐκτρέφεται ἐκ τῶν πολιτικῶν κομμάτων, ἐκ τῶν κυβερνήσεων, οὐτε νὰ μισθοδοτῇ ὑπ' αὐτῶν.

Οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ τρέφονται σωματικῶς ἐπὶ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ τρέφουσι πνευματικῶς διὰ τῆς ἁγίας διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ σωματικὴ τροφή θὰ εἶναι πάντοτε κατ' εὐθερίαν ἀνάλογα.

Ὅσον φροντίζει ὁ ποιμὴν νὰ τρέφῃ πνευματικῶς τὰ λογικά του πρόβατα, τόσον καὶ ταῦτα θὰ φροντίζωσι νὰ τρέφωσι τὸν ποιμένα τῶν σωματικῶς.

* Ἄν ἡμεῖς ᾄδῃ μισθωτὸς τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας, θὰ φροντίζῃ μόνον, πῶς νὰ εὐχαριστῇ τὸν ἰσχυρόν, καὶ νὰ ἀδιαφορῇ περὶ τοῦ ποιμήνου.

Θὰ ᾄδῃ μισθωτὸς ποιμὴν!

— α' Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ἂν ποιμὴν, οὐ οὐκ εἰσι τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίσει τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάξει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα· ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων» (1).

Ὅχι, ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ, νὰ ὑπηρετῇ τὴν ἐνορίαν του, καὶ νὰ μισθοδοτῇται καλῶς ὑπὸ τῆς ἐνορίας του, ἐν πράγματι ἐργάζεται, κοπιᾷ καὶ φροντίζει ὑπὲρ τῆς ἐνορίας του.

Ὅστω βλέπομεν εἰς τὰς ἁγίας Γραφάς.

— «Τίς στρατεύεται ἰδίῳς ὀφθαλμοῖς ποτὶ; λέγει ὁ ἅγιος Παῦλος ἡμιλὸν ἀκριβῶς περὶ τοῦ πρὸς κληρὸν ζητήματος. Τίς φυλάει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποιμῆν, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμῆς οὐκ ἐσθίει; Μὴ κατὰ ἀνθρώπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; Ἐν γὰρ τῷ Μωυσέϊ νόμῳ γέγραπται, «Οὐ φημίσεις βοτὴν ἀλοῶντα»· δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπὶ ἐλπίδι ὁραῖς ὁ ἀροτρίων ἀροτρίων καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχιν' ἐπὶ ἐλπίδι. Εἰ ἡμεῖς οὐκ ἐπὶ τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θελοῦμεν;... Ὅχι οὐδ' αὖτε, ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ Θεῷ σιαστήριον προσεδρεύοντες τῷ Θεῷ σιαστήριον συμμέριζονται; Ὅστω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τῷ Ἐπαγγέλιον κατὰ γέλλουσιν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ζῆν.» (2)

Ὅστε εἶναι διατροφή τοῦ Κυρίου ἡ διατροφή τῶν καλῶν ποιμένων.

Τρέφουσι πνευματικῶς;

Δίκαιον νὰ τρέφονται σωματικῶς.

— α' Ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ εἶναι» (3), εἶπεν ὁ Κύριος.

Ταῦτα ἐσχεπτόμεν ἐγὼν ὑπ' ὀφιν μου τὴν λαμπρὰν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰσαάκ, δι' ἧς μ' ἐπληρόφωρεν τὰ κατὰ τὴν μακρὰν συζητήσιν μου μετὰ τοὺς τρεῖς Μοναχίους.

Καὶ ἀνυπομονῶς περιέμενον, συμφωνῶς μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν του, καὶ ἀλλὴν ἐπιστολὴν, διότι ἡμεῖς περιέμεντες νὰ μάθω, πῶς θὰ ᾄδῃ διεξάγῃ καὶ τὰ ἄλλα ζητήματα, ἐν τῇ μελλούσῃ συζητήσει πρὸς τοὺς δυτικούς πατέρας.

Ἡμεῖς ὅμως ἐνδομύχως πεπεισμένοι, ὅτι οὐδέποτε ὁ Ἰσαάκ συνεθίζε νὰ κατέρχεται ἀπολὸς εἰς τοὺς πνευματικούς ἀγῶνας.

Καὶ δὲν ἠπάτηθῃν, ὅτε λαβὼν ἀνέγνων τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν.

(ἀκολουθεῖ)

(1) Ἰωάν. Γ' 12-14.

(2) Α' Κορινθ. Θ' 7-15.

(3) Ματθ. Γ' 10.

ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Ζ'

Η ΒΗΘΛΕΕΜ

Μετά λιτότατον γέφυμα και μικράν ανάπαυσιν ἐρχόμεθα ἅπαντες ἐξω τῆς Πύλης τοῦ Δαβὶδ, ὅπου ἐπιβαίνοντες ἡμαῖς ἐκκινούμεθα διὰ τὴν γενέτειράν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν πόλιν, τὴν πατρίδα τοῦ Προφῆτάντατος.

Ἡ ἁγία και μεγάλη Βηθλεὲμ καίται περί τὴν 1 1/2 ὥραν μακράν τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἡ εἰς αὐτὴν φέρουσα ὁδὸς εἶνε ὠκειοτάτη, διερχομένη διὰ περάγων καὶ κοιλάδων, καταρτύων λόφων, καὶ κατατραπύων εὐφραντιδιῶν. Θέλειται ἀληθῶς τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἔμμη καὶ ἡ ψυχὴ ἀνοψύεται πρὸς τὸν Πλάστην εἰς τὴν θέαν τῆς γλυκειᾶς καὶ ποιικίλης ἐκείνης φύσεως, τῶν μαγευτικῶν τοπίων, ὅπου ἐτελέσθησαν τόσα καὶ τηλικαῦτα γεγονότα τῆς Ἀγίας ἡμῶν ἱστορίας. Καὶ πρῶτον διερχόμεθα φάραγγα ὀνομαζομένην Γειὼν, προχωροῦντες δὲ κατ' εὐθείαν βλέπομεν δεξιὰ μὲν ἡμῶν οἰκοδομήματα πολλὰ· εἶνε ἡ Γερμανικὴ παροικία, ἀριστερὰ δὲ δεξιμένην μεγάλην καὶ ἀρχαίαν καλούμενην ἀραβιστὶ Πίρκου-σουλτάν. Οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ παρὰ τῷ Ἡσαΐα ἀρχαία τῆς Γραφῆς κολυμβήθρα. (Ἠσ. 22, 9), οἱ δὲ ὀνομαζοῦσιν αὐτὴν ἱερολυμβήθραν τῆς Βυρσαβέ. Ὀλίγων παρέκει προσβλέπομεν τὸ τῶν Ἀοράτων Παρθένων μοναστήριον τῶν Λατίνων.

Ἡ ὁδὸς ἤδη καθίσταται ἀνηφορικὴ· ἀλλ' ἡ προσοχὴ μας πᾶσα ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸ κατέναντι δεικνυόμενον ἡμῖν Ὅρος τοῦ κακίως Βουδῆς ἢ Ὅρος τοῦ ἀνόμου Συνεδρίου. Ἐκεῖ λέγουσιν, ὅτι συνῆλθε τὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὴν σταυρώσαν συμβούλιον. Μετὰ μικρὸν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν θέλγονται πρὸς πεδιάδα εὐφροσύνης· εἶνε ἡ ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ ἀναφερομένη ὑπὸ τὰ ὄνόματα Ραφαὶμ, Γιγάντων, ἢ Τιτάνων. Ἐκεῖθεν βλέπομεν δεξιὰ τὸ λεγόμενον Καταμῶνας, περὶ οὗ προηγουμένως ἀνέφερα καὶ ὅπου λέγεται, ὅτι ἦτο ποτὶ δ' οἶκος Συμεὼν τοῦ δικαίου, ὅστις ἤξιώθη νὰ βαστάσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τόν Σωτῆρα. Καὶ τώρα πάλιν ἡ ὁδὸς μᾶς εἶνε ἀνηφορικὴ· ἀνερχόμενοι δὲ τὸν ἀπέναντι λόφον ἀπαντῶμεν δεξιὰ μὲν τερπνύτατον ἀροκλήπιον κατάρυτον ἀπὸ ἐλαιόδενδρα καὶ ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα, ὅπερ καλεῖται Πύργος τοῦ Βενιαμίν, ἀριστερὰ δὲ τὴν Στέρναν τῶν Μάγων, καλούμενην οὕτω, διότι ἐκεῖ οἱ τρεῖς Μάγοι ἐπανεῖδον τὸν ἀστέρα, καὶ τέλος τὸ μοναστήριον τοῦ προφῆτου Ἡλίου. Ἡ μονὴ αὕτη, ὡς μᾶς εἶπον, εἶνε μία τῶν ὀρειοτέρων μονῶν τῶν ἐξω τῆς Ἱερουσαλὴμ, κειμένη ἐπὶ θελικτωτάτης τοποθεσίας ἐν μέσῳ τοῦ εὐρύτατου ἐλαιώνος τῆς. Μοὶ διηγήθησαν, ὅτι πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ εὐρυχωροτάτου ναοῦ τῆς ὑπάρχει ἐλαία, ἣτις σκιάζει πέτραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας φαίνεται ἀποτυπωμένον σχῆμα σώματος, ἡ δὲ

παράδοσις λέγει, ὅτι ἐκεῖ ἐκοιμήτο ὁ Προφῆτὴς Ἡλίου, ὅτε ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ ἐξυπνίσας αὐτὸν, τῷ εἶπεν· «Ἀνάστα, φάγε καὶ πίε, ὅτι μακρὰ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδὸς σου», καὶ οὕτως ἐκεῖνος εἶνε τοῦ σώματος τοῦ προφῆτου ὁ τύπος. Πλησίον ἀναβρῦει καὶ πηγὴ, ἐξ ἧς λέγουσιν, ὅτι ἐπιεν ἡ Ἀγ. Οἰκουμένη καὶ.

Ἀρρήσαντες ἐπισθεν τὸ μοναστήριον τοῦτο, κατερχόμεθα εἰς κοιλάδα καλλιεργημένην, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ὀρεγόμενος Ἀγρὸς τῶν ἐρεθίνων, καθὼς ὡς μᾶς εἶπον, εὐρίσκονται ἐκεῖ πολλὰ λιθάρια, εἰς σχηματῆσθαι. Περὶ τοῦ ἀγροῦ τούτου ἀελλῆς παράδοσις λέγει, ὅτι διερχόμενος ποταμὸς ἐκείθεν ὁ Χριστὸς, εἶδεν ἀνθρώπον σπείροντα ἐρεθίνους· ἐρωτήσας δ' αὐτὸν τί σπείρει, ἔλαβε τὴν εἰρωνικὴν ἀπάντησιν· «Πέτρας». «Ὅτι σπείρεις θὰ θεοῖς», τῷ εἶπεν ὁ Χριστός. Καὶ πράγματι ἐν τῇ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος εὐδεν ἄλλο, εὐδεν ἐκεῖ ἢ πέτρας.

Μακράν, πρὸς τὴν ἀριστεράν τῆς κοιλάδος, βλέπομεν ἐπὶ τῶν πλησιετέρων ὄρεων κωνοειδῆ κορυφὴν· «Ὡς ἐν τῇ Ἡρώδειον» μᾶς λέγουσιν. Ἐκεῖ δὲ Ἡρώδης ἐγένετο ἀγχείρι· ἄλλοτε πόλιν καὶ προύριον αὐτοῦ· ἀκόμη σώζονται πρὸς ἐρείπια, πρὸς δὲ τὰ δεξιὰ μακράν ἐπίσης, ἐπὶ τῇ ἰαλιτύος τῶν ἀπέναντι ὄρεων, βλέπομεν κωνοειδῆ ὄρειον, ἔχουσαν πικνύτατον καὶ ἐκτεταμένην ἐλαιώσαν· Ἡ κώμη αὕτη, ἡ σήμερον καλούμενη Πετζάλα, εἶνε ἡ ἐκεῖ πρὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναοῦ ἀναφερομένη Γηλωμ. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον Ὀρθόδοχοι· ὑπάρχει δὲ ἐκεῖ ὄρατα τῶν Ὀρθόδοξων ἐκκλησία καὶ Λατινικὴ Θεολογικὴ σχολή.

Μόλις ῥίπτομεν πρὸς αὐτὴν ἐν βλέμμαί, καὶ ἰδοὺ ὑψοῦται πρὸ ἡμῶν ταπεινὸν μνησίον, ἔχον σχῆμα μονωρόφου οἰκίας, μὲ μικρὸν προύλιον. Τὸ μνησίον τοῦτο εἶνε ὁ τάφος τῆς Ραχὴλ· αὐτὴν δὲ Ραχὴλ καὶ ἑτέρα ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ. Ἐκποδρῶμα ὑψοῦσθαι αὐτὴν Βηθλεὲμ καὶ εὐτοπτεῖν δὲ Ἰακώβ, στήλην ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτῆς· ἐκ τῆς ἡμέρας ταύτης. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὅπερ ἀνήκει εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἦτο ἄλλοτε πολλὴ διάφορον τῆς σήμερον, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ λέγουσιν, ὅτι εὐρίσκεται σαρκοφάγος περιγῶν τὰ δάτῃ τῆς Ραχὴλ. Ἐκεῖ πρὸς τὴν πλῆσιν ὑπάρχει καὶ ἡ λεγόμενη Πηγὴ Δαυὶδ· ὅπου εἶνε λευκαεὐμέναι ἐν τῷ βράχῳ τρεῖς ἀτρίαι· καλούμεναι καὶ αὗται Στέρναι τοῦ Δαυὶδ.

Μία ἐστὶ καλλιεργημένη καὶ ἐκεῖ εἰς ἐκδοχὴν κατὰ πρᾶσινος λόφος καὶ ἰδοὺ πρὸ ἡμῶν ὁ ἐνδοξος τοῦ Εὐφράθα οἶκος, ἡ ἁγία καὶ περικλεῆς Βηθλεὲμ· τῶν βασιλείων ἡ μήτηρ, τῶν προφητῶν τὸ καύχημα, ἡ πόλις ἡ Ἁγία, ἣτις ἤξιώθη νὰ δέχθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς, γεννώμενον κατὰ πᾶρκα, τὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παρθένου Υἱόν.

Κατερχόμεθα τῶν ἡμαῖς ἀκριβῶς ἐξωθεν τοῦ προσκυνηματος τῆς Βηθλεὲμ, ὅπερ διαίρεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν Σπήλαιον τῆς Γεννήσεως. Κατ' ἀρχὰς εἰσερχόμεθα εἰς λιθόστρωτον πλατεῖαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας φαίνονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ λείψανα ἀρχαίων ἱερῶν.

Ἐκεῖ ἦτο ἄλλοτε ὁ νάρθηξ τοῦ ναοῦ, εἰς ὃν εἰσῆλθομεν διὰ πύλης στενῆς καὶ χαμηλῆς, ἀνωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι δύο πεφραγμένα περάθυρα. Ἡ Βυσιλικὴ Πύλη ἦτο μεγάλη· ἄλλοτε καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ὑπῆρχον καὶ ἑτεραι δύο, πλὴν καὶ ἐκεῖναι ἐκλείσθησαν καὶ αὕτη ἐοικρόνθη, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἀράβων. Ἐκτὸς τῆς πρὸς δυσμὰς κυρίας ταύτης εἰσόδου ὑπάρχουσι ἀμείρων καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἐβρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὸν πρόναον, ὅστις φωτίζεται ἀμδρῶς καὶ εἰνεῖται κοιμημάτων πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτοῦ ὑπάρχει θύρα φέρουσα εἰς τὸ Ἀρμενικὸν μοναστήριον, πρὸς τὴν ἀριστερὰ ἄλλη φέρουσα εἰς θαλαμίσκον χρησιμεύσαντά ποτὶ εἰς σχολεῖον τῶν Ὀρθόδοξων, καὶ ἀπέναντι πύλη ὀλίγον μεγαλύτερη τῆς τοῦ Προναοῦ, ἣν διελθόντες εὐρισκόμεθα πάλιν ἐντὸς τοῦ κυρίου Ναοῦ. Ἀποσπᾶται θαύμασι καὶ κτανύξας καὶ σεβασμοῦ συγκρόνως καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν μας· ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ μεγέθους τοῦ ὕψους, τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τῆς ἀπλότητος ἀκόμῃ τῆς Βασιλικῆς ἐκείνης τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ Κωνσταντίνου ἀνεγερθείσης καὶ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀνοικοδομηθείσης κατὰ πιν, τῆς ἐχούσης τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ. Τεσσαράκοντα ἔξ μονόλιθοι κίονες, κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ἐκτείνονται ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς· εἰς πέταρας στοίχους, καὶ ἐπὶ τῶν ὀπίσθων διασταυροῦνται ἀψίδες, ὑποπίπτουσιν εὐθὺς εἰς τὰ βλέμματά μας· πληρὸν τὸ ἐδάφους ὅπερ ἐκάλυπτεν ἄλλοτε πολύτιμον μέγαν ἡμῶν σήμερον ἐστρωμένον διὰ συνήθων πλακῶν, καὶ ἡ πέτρῃ, ἡ ἐκ ἐλλείψεως δοκῶν τεχνήτως προσηρησμένων κατεσκευασμένη καὶ διὰ μολύβδου ἐξωθεν κεκαλυμμένη, ἡ τεταμένη τῆς ἀλλοτῆς ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ πλάτου τῶν κοσμημάτων καὶ τῶν ζωγραφιῶν, εἶνε σήμερον σχεδὸν ὅλη. Κατὰ τοὺς ἐνοχλοῦς μας ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐξασκούμεθα. Δεξιὰ, μεταξὺ τῶν κίωνων, ὑπάρχει λίθινον ὀρθόγωνον βαπτιστήριον, ἔχον ἐσωθεν σχῆμα τετραπύλου πρὸς πύλινον καὶ ἐξωθεν γεγραμμένον Σταυρὸν μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς· Ὑψὺς μνήμης καὶ ἀναπαύσεως καὶ ἀφῆσεως τῶν ἡμερῶν τῶν δούλων, ὅν ὁ Κύριος γινώσκει τὰ ὀνόματα. Δεξιὰ τούτου ὑπάρχει θύρα φέρουσα εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ὀρθόδοξων. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ εἶτερα θύρα φέρουσα εἰς τὸν Λατινικὸν ναόν. Οἱ τοῖχοι τῆς ἐκκλησίας τῆς Βηθλεὲμ καὶ αἱ ἀψίδες ἦσαν ἄλλοτε κεκαλυμμένοι δι' ἐλίκων ἐκ πολυτιμου μωσαϊκοῦ, εἰλημένων ἐκ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἱστορίας· πλὴν σήμερον ὀλίγα μόνον λείψανα τῶν ἀριστουργημάτων τούτων τῆς Βυζαντινῆς τέχνης σώζονται. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ Ν. ἐπιστηλίου βλέπομεν εἰς τὰ ἐκ τῶν τελευταίων προγόνων Ἰωσήφ τοῦ μνηστορῆ· ἐνδεδωμένους ἐρυθροπράσινον στολὴν καὶ ἐδοξοῦντας, ἀνωθεν δὲ αὐτῶν λαμπρὰ ἀραβουργήματα ἐκ κερπῶν, φύλλων καὶ διαφόρων ἀγγείων, καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ δύο πόρτα ἔχοντα ὑπὸ αὐτὰ ἁγία τραπέζας κεκαλυμμένας διὰ χρυσοῦ φάντων μνημάτων, ἐπ' αὐτῶν δὲ τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ ἀνωθεν, ἐντὸς κίμων ἐπὶ κωνοῦ ἐδά-φομα· ἀκτενρόδουνας σκαρούς καὶ Ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἀποστόλων τῆς Α'. Οἰκουμένης συνόδου. Ἐπὶ

τοῦ τοίχου τοῦ Β. ἐπιστηλίου τὰ ἀραβουργήματα εἶνε ἐπὶ ὠκειώτερα καὶ πλουσιώτερα. Ἐνταῦθα, ἀντὶ τόξων, παρίστανται δύο ὀλόκληροι ἐκκλησίαι, ἡ τῆς Ἀντιρραχίας καὶ τῆς Σαρδικῆς μετὰ τῶν τρούλων, τῶν πυργίσκων, τῶν θυσιστηρίων καὶ τῶν εὐαγγελίων αὐτῶν καὶ μὲ ἄλλων· καὶ ἐπιγραφὴς ἀποστόλων τῶν τῶν συνόδων. Ἀνωθεν τῶν ἀραβουργημάτων τούτων ὑπάρχουσι τὰ μόνον παρὰ θύρα τοῦ ναοῦ, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τρεῖς ἐπὶ ἀγγελοὶ σώζονται ἐπίσης ἐκ μωσαϊκοῦ. Τοῖχος ἐκτείνόμενος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, διαίρει τὸν ναόν εἰς δύο μέρη· εἰσερχόμεθα δὲ διὰ μιᾶς τῶν τριῶν θυρῶν τοῦ καὶ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ Καθολικὸν λεγόμενον. Τὰ τρία πέρατα τῆς σταυροειδοῦς ἐκκλησίας εἶνε ἐνταῦθα μετὰ τῶν ἀψίδων αὐτῶν, ἐκ τῶν ὀπίσθων τὸ μεσαῖον εἶνε ὀλίγον τι ὑψηλότερον τῆς ὁδοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ ὁδοὸς ἅπασα στηρίζεται ἐπὶ μονολίθων κίωνων, ὧν οἱ τέσσαρες εἶνε μεγαλύτεροι καὶ ἐχουσίαν ὁδοῦ ἰδιαιτέρων κατασκευῶν, τὸ ἐδάφος εἶνε ἐστρωμένον διὰ λευκοῦ μαρμάρου, τὸ τέμπλον λίαν κομψόν, τὸ δὲ Ἅγιον Βῆμα μεγαλοπρεπέστατον. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπάρχει κλίμαξ φέρουσα εἰς τὸ παρεκλήσιον τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν λεγόμενον Πύργον τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅστις χρησιμεύει σήμερον ὡς κατοικία τοῦ Ἀγ. Μητροπολίτου τῆς Βηθλεὲμ. Ἐκατέρωθεν τοῦ Καθολικοῦ ὑπάρχουσι θύραι, καὶ ἡ μὲν πρὸς νότον, ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λατίνων. Οἱ τοῖχοι τῶν ἀψίδων τοῦ Καθολικοῦ ἦσαν ἄλλοτε καταστύλαιοι ἀπὸ ἐλίκων μωσαϊκῶν, ἐκ τῶν ὀπίσθων ὀλίγα μόνον λείψανα σώζονται σήμερον παρὶς τὸν τὴν βασιλικὴν εἰσοδὸν τοῦ Χριστοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὴν φηλάρην τοῦ Θωμᾶ καὶ τὴν Ἀνάστην τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ Βασιλικὴ αὕτη τῆς Βηθλεὲμ ἐκκλησία, ἡ τὸ μεγαλειότερον συναρπάζει καὶ ἐκπλήσσει τὰς ψυχὰς, εἶνε ὅλη ἡμετέρα· δηλ. ἀνήκει εἰς τοὺς Ὀρθόδοξους.

Κατερχόμεθα εἰς τὸ Ἅγιον σπήλαιον τὸ ἡμέως κατὰ τὸν Καθολικὸν καίμενον διὰ μᾶς τῶν δύο κλιμάκων τῶν πλησίον τοῦ χοροῦ εὐρισκόμενων. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχει καὶ τρίτη ἀνοίγεται ὑπὸ τῶν Λατίνων τὸ 1479 ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν καὶ φέρουσα εἰς τὰ παρεκλήσια τῶν. Καὶ ἤδη ἰδοὺ ἡμεῖς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου, ὅπου ὁ Θεὸς προσέλαβε σάρκα καὶ ὁρᾷ καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος, εἶνα διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ζωὴν ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶνα δὲ λαμπρότατος τῆς Οἰκουμένης Ἡλίου, ὁ Βασιλεὺς καὶ ἀρχιερεὺς τοῦ παγτός, ὁ βρέφης ἐκ Παρθένου ἐγεννήθη, καὶ ἐκλαυμάσθη καὶ ἐπαργασθῇ καὶ ἐθόλησε τρεῖς ἔτη καὶ μετὰ τῆς θείας Αὐτοῦ Μητρός· ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς χαρᾶς, τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως! ἰδοὺ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς Γεννήσεως καὶ τῆς Ἀγ. Φάτης! Τριδάκοντα πάντα ἀκούμενοι λυχναῖι φωτίζοντες ἡμέραν καὶ νύκτα τὸ σκαρτεῖν Σπήλαιον, τοῦ ὁποίου τὸ ἐδάφος καὶ οἱ τοῖχοι καλύπτονται διὰ λευκῶν μαρμάρων μὲ μελανὰς καὶ ἐρυθρὰς φλέβας, ὧν τινες εἶνε συντεταγμέναι, καὶ

κάτωθεν τῶν ὁπλοίων ὑπάρχει τὸ ἐκ βράχου φυσικὸν Σπη-
λαιον.

Ὁ πόσις, ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Χριστός, καίτοι εἰς τὴν ἀνα-
τολικὴν τοῦ Σπηλαίου ἀφραν μεταξύ τῶν δύο κλιμάκων
μικρὰ ἐφίς ὑπάρχει ἐκεῖ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἐπὶ τῆς βάσεως
ταύτης ἡμικυκλικὸν κοίλωμα, φέρον ἕτερον μικρὸν κοί-
λωμα, δι' ἄργυρῶν ἀστέρων περιστρεφόμενον, ἐπ' οὗ ὑπάρ-
χει γεγραμμένον λατινιστί· Ἐνταῦθα ἐκ τῆς Παρθενού
Μαρίας ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός· ὑπεράνω αὐτοῦ
ὑπάρχει ἡ Ἁγία τῶν Ὁρθοδόξων Τράπεζα. Ἐκεῖ ἐγενου-
πητήταμεν, καὶ ὑπὸ τὴν Ἀγ. Τράπεζαν κύψαντες, ἡσπά-
σθημεν τὸ κοίλωμα, δάκρυ δὲ, δάκρυ χάριτος καὶ εὐγνωμο-
σύνης ἔρρευσεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μας, διότι ἡξιώθημεν νὰ
προσφύγῃμεν πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν τὴν ταπεινὴν προ-
σκύνησιν μας ἐν αὐτῷ τῷ χώρῳ τῆς γεννήσεώς Του.

Ἡσυχάζοντες ἄλλοτε ὁ Πόσις οὗτος ἐκ τῆς διὰ λαμπρό-
τέτος μυστικῆς διακοσμήσεως, ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν
κοκκινῶν λίθων, διὰ τῶν ὁπλοίων οἱ μεγάλοι τῆς Κων-
σταντινουπόλεως ὑποκόρυφοι καὶ λοιποὶ ὀρθόδοξοὶ ἐπαύ-
ρουν τὴν τῶν Ἀγ. λαμπρυνσὶν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ σήμερον
ἀκόμη οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ τὸν καταστολίζουσι μετὰ δι-
αφορὰ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ κοσμημάτων, εἰκόνας καὶ κινδύλους.

Ὀλίγον κατ'ὐτέρω πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ ὑπάρχει ἡ
Ἁγία Φατῆν, ἥτις ἀνήκει εἰς τοὺς Ἀκτίονους· διὰ τῶν
βαθμιῶν κατήλθομεν καὶ προσκυνησάμεν αὐτήν, ὡς καὶ
τὸν ἐκεῖ πλησίον τόπον, ἐνθα οἱ Μάγοι κατὰ τὴν παρά-
δοξιν, προσήνεγκον τὰ ἑθῆρα, εἰς τοὺς Ἀκτίονους ἀνήκοντα
καὶ τοῦτον. Πρὸς τὴν ἀριστερὰ τοῦ Σπηλαίου ὑπάρχει εἶδος
φριάτος· ἐκεῖ λέγουσιν ἐν ἀνέβυσσι ὕδωρ χάριν τῆς Ἀγ.
Οἰκογενείας.

Ἀφοῦ ἐπὶ τινος στιγμῆς ἐν σιγῇ καὶ κατανύξει ἐμεί-
ναμεν ἐν τῷ Ἀγ. Σπηλαίῳ, ὅπου ὁ Θεάνθρωπος ἐγεννήθη,
καὶ ὠφείσαμεν τὴν καρδίαν καὶ καὶ τὸ νῦν ἡμῶν πρὸς
ἑκείνον, ὅστις χάριν ἡμῶν κατήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ
τρίτης πρὸς τὰ δεξιὰ θύρας εἰσερχόμεθα εἰς σκοτεινὸν
διόδρομον ἐν τῷ βράχῳ λελαζυμένον, καὶ ἐκείθεν εἰς τὰ
παρεκκλήσια τῶν Ἀκτίων. Εἰδόμεν τὸ παρεκκλήσιον τὸ
ἐν τῷ τοίχῳ, ὅπου ὁ ἀφ' ἑλὸς διέταξε τὸν Ἰωσήφ νὰ φύγῃ
εἰς Αἴγυπτον, ἀνῆλθομεν δὲ διὰ πέντε βαθμιῶν εἰς τὸ τῶν
Ἀθῶν Παίδων, ὅπου κατὰ τὴν παράδοξιν ὁ Ἡρώδης
ἰσχυρῶς πολλὰ βόλβη ἐκεῖ κρυβέντα. Εἰδόμεν ἐν τῷ ἐν
τῷ βράχῳ γυγλυμένον τάφον τοῦ Ἀγίου Γερωνόμου, τὸν
τῆς μαθητείας αὐτοῦ Ἀγίου Παύλου καὶ τὸν τῆς θυγα-
τρὸς αὐτοῦ Εὐδοκίας. Ἀνερχόμεθα φθὴ τὴν τρίτην κλι-
μακα, καὶ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν τῶν Ἀκτίων ἐκκλησίαν
τῆς Ἀγίας Ἀικατερίνης ἀνεγερθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν
ἐρείπων ἐκκλησίας τῶν Ὁρθοδόξων τοῦ Ἀγ. Νικολάου.
Ἐκείθεν εἰσερχόμεθα καὶ πάλιν εἰς τὴν ἡμετέραν Βασι-
λικὴν διὰ τῆς πρὸς τὴν ἀριστερὰ πλάγιας εἰσοδοῦ, εἴτα
δ' εἰσερχόμεθα εἰς τὴν πλατεῖαν τὴν πρὸ τῆς Βασιλικῆς,
ἵνα μετὰ τῶν ξαναγῶν μας ἐπισκοπήσωμεν τὰ περίεξ.

Ὅσοις τότε μαγευτικώτατον θέαμα παρόυσταθῇ πρὸ
τῶν ὀφθαλμῶν μας! Λόφοι κατέρυτοι, λειμῶνες, χοίροι,

παδιάδες κατὰ πρῶσινοι, κοιλιάδες τερπνόνταται ἐξεταίνοντο
ἐνώπιόν ἡμῶν· περιστρεφόμενοι ὑπὸ κυανῶν ἀράων, ἔπειτα
μακράναις τὸν ὀρίζοντα ἐφαίνοντο διὰ ἀπετέλουν συνέχειαν
μετὰ τοῦ λαμπροῦ καὶ ἐκείνην τὴν ὄραν οὐρανοῦ τῆς
Παλαιστίνης.

Καὶ ἀμέσως κάτωθεν τῆς ἐκκλησίας πρὸς ἀνατολὰς
ἀρχεται κοιλὰς κατέρυτος ἀπὸ ἐλαιόδενδρων, συκῆς, ἀμ-
πέλου καὶ ἀμνηστιακοῦ καρποῦ. Ἐκεῖ ἐπὶ πῶν πλευ-
ρῶν ἐνδὲς λόφου ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς κειμένου, ἦν ἐκτισμέ-
νον τὸ χωρίον Ποιμένες· ἀραβιστί δὲ Πέτ-Βαχούρεν·
Νάσσαρ ὑπὸ ὀρθοδόξων κατοικοῦμενον. Αὐτόθι ὑπάρχει
ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων, ἐν τῇ ὁποίᾳ καθ' ἐκείνην ἱε-
ρουργεῖται δύο ἐντόπιοι (ἱερεῖς) ἱερεῖς, ἅπαξ δὲ τοῦ
έτους γίνεται ἀρχιερατικὴ λειτουργία.

Ἄλλη θαλερὰ κοιλὰς ἐκτείνεται πρὸς Νότον τῆς Βα-
θλεμ, κοιλὰς κατέρυτος, βεθεσά, ρομαντικῆς, παλῆς
φυσικῆς καλλινῶν, καταρριπυμένη ὑπὸ διαχυθῶν βυακίων
καὶ δροσέρων πηγῶν, καλλικελαδὰ δὲ ἡτηνὰ ὑμνοῦσιν
ἐκεῖ ἀενάως τὸν Πλάστην. Ἡ κοιλὰς αὕτη ἀράβιστι
Ἀράτς καλούμενη, λέγεται ἐν εἰς ἡ ἀρχαία ἱερά.
Ἐκεῖ ἡ παράδοξις θέλει, ἐν ὑπάρχειν δὲ κεκλεισμένον
παράδοξις δὲ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἔσση τῶν ἡμετέρων τοῦ
Σολομῶντος· ἔβλεπε δὲ ἐκεῖ καὶ χωρίον· Ἐπερμεγέθειες
ἴλιαν ἀρχαίαι δεξάμεθα ὑπάρχουσιν ἀκόμη· πλησίον αὐτῆς
Βηθλεὲμ, εἰς αὐτὰς δὲ συναθροίζεται τὸ ὕδωρ τεσσάρων
πηγῶν. Ἐξ αὐτῶν λέγεται ἐν ἐπὶ ὁμοιότητος δὲ Σολομῶν
ὕδωρ διὰ τὸν Νάβν τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ καὶ Δεξιόμενοι τοῦ
Σολομῶντος ἐνομαζόνται. Ὀλίγα λεπτά, πέραν τῶν
δεξαμένων καίτοι τὸ χωρίον Ἐλ Χάρδ ὑπὸ Ὀθωμανῶν
κατοικοῦμενον καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸ ἡμετέρον μοναστή-
ριον ὁ Ἅγιος Γεώργιος, κείμενον ἐν μέσῳ πυκνοφυτευμέ-
των ἀμπελώνων ἀνακλῶν τὸν εἰς αὐτὸ. Ὀλίγον πρὸς βορρᾶν
τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ὑπάρχει φάραγξ βαθυτάτη, πρὸς ἣν
λέγεται ἐν εἰς ἡ Φάραγξ τῆς βότρυος τῆς Γραφῆς·
πλησίον πρὸς τὰ δεξιὰ ῥεῖ ὕδωρ γλυκὺ καὶ διαυγέστα-
τον τοῦ Ἀγ. Κυπριανοῦ καλούμενον. Ἐκεῖ ἄλλοτε
ἦτο μοναστήριον τοῦ Ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ.

Μακράν, πολὺ μακράν εἰς τὸν ὀρίζοντα, βλέπομεν τὰ
κυανίζοντα ὄρη Μωάβ καὶ Γαλαὰδ, τὸ μοναστήριον τοῦ
Ἀγ. Σάββα, καὶ διακρίνομεν μὲν τὸν Ἰορδάνην καὶ
τὴν νεκρὰν θάλασσαν ὡς κηλὶδα λευκὴν.
Εἴτ' ἀναβαίνομεν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ὁρθοδόξων,
ὅπου ἐδεξιώθη ἐγκαρδίως ἡμεῖς ὁ Ἅγιος καθηγουμένης καὶ
μας πρόσέφερεν ἀναψυκτικὰ. Ὀλίγον ἐμείναμεν ἐκεῖ,
διότι ἡ ὥρα παρήγγετο καὶ ὁ ἥλιος ἐκλίνε πρὸς τὴν δύσιν
τοῦ· δι' οὗ ἀποχωρεῖται τὸν Ἅγιον Καθηγουμένην
ἀσπαζόμενοι τὴν δεξιάν του καὶ λαμβάνοντες τὴν εὐλο-
γίαν του. Μεθ' οὗ ἐρχόμεθα εἰς τὸ ὀλίγον βήμα ἐκείθεν
ἀπέχον μικρὸν καὶ ἐν τῷ βράχῳ λελαζυμένον σπηλαίον,
τὸ λεγόμενον Σπηλαίον τοῦ γάλακτος· τοῦτο ἀνήκει
σήμερον εἰς τοὺς Ἀκτίονους· ἐν αὐτῷ δὲ ὡς λέγει ἡ πα-
ράδοξις, ἦλθεν ἡ Παναγία, ἀφοῦ ἔτεκε τὸν Υἱόν της καὶ
ἀνεπαύθη καὶ ἐθάλασεν αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ θηλάζειν, στα-

γῶν γάλακτος ἐπεσθ' ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ὡς ἐν τούτῳ τὸ
τε ὀφθαλμὸς καὶ ἡ ὁρὴ αὐτοῦ ἐλάσθ'· τοῦ γάλακτος τὸ
χρῶμα. Ὀλίγη κῆσις ἐκείθεν, ῥιπταμένη εἰς τὸ ὕδωρ καὶ
πινομένη, ἔχει, λέγουσι, δύναμιν ἱαματικὴν. Γραία μα-
κρὰ καθολικῆς φύλας αὐτοῦ, ἀντι δόλιγῶν γροσίων μας
ἔδωκε βόλους τινὰς τοῦ χώματος τούτου.

Διερχόμενοι κατόπιν τὴν κομποπολιν ἐθαυμάσαμεν τὰς
γυναίκας, τῆς Βηθλεὲμ, τῶν ὁπλοίων τὸ τῆς κεφαλῆς κά-
λυμμα καὶ τὸ ἐνδύμα τὸσαν ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῆς Πανα-
γίας, καὶ αἰετὶς ἄρχοντος πρὸς ἡμεῖς δεικνύονται τὰ προϊ-
όντα τῆς ἐργασίας τῶν ἐκ τῶν ὁπλοίων ἡγοραζόμεναι.
Ἐκείθεν εἰς τὸν τῶν ἀναμεινόντων ἡμεῖς ἀμαζών, διὰ τῆς
αὐτῆς ὁδοῦ ἐπιστρέφουμεν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ χωρὶς τὴν
παραμικρὰν ἀνάπαυσιν ἐρχόμεθα εἰς τὸν Ἀγ. τῆς Ἀνα-
στάσεως τάφον· ὅπου περιεβρεθόμεθα εἰς τὴν ἐκκολληθῆσαν τῶν
12 Εὐαγγελιστῶν.

Πρὶν ταύτης ἀνάγκη μόνον νὰ σημειώσω, ἐν τῷ Σαυρόν
ὅστις εἰς τῆς ἐκκλησίας μας τὴν ἐπὶ τὴν ἐκείνην ἀντι-
θέσιν τὸν Γολγοθᾶν, δὲν ἐξέρχεται. Ὁ φριχτός Γολγοθᾶς
εἰς ἐκεῖ καὶ πλησίον αὐτοῦ ἀναγινώσκονται τὰ εὐαγγέλια
τὰ ἐξιστοροῦντα τὰ Ἅγια τοῦ Χριστοῦ Πάθος.

Ἡ ΒΗΘΛΕΕΜ

Χαίρε, ὦ τῆς Ἀνατολῆς κόρη ἁγνή, ἁγία!

Βηθλεὲμ ἡ βασιλεῖς ἡ μήτηρ βυθλιῶν!

Χαίρε, ὦ τῆς θεᾶς σου, ἀγάλλε, ἡ καρδία,

Κ' αἰσθητὴ τὸν Χριστιανὸν κατὰ λαμβάνει νέον.

ὦ δὲν διέπει τὴν ψυχὴν ἐδῶ ἡ ἀγωνία.

Φύγει μακρὰν ἀσπαράγμῳ, τὸ ἄλγος, ἡ ἐδύνη.

Χαρὰ τὰ σπῆλη πλημμυρεῖ ἐνταῦθα οὐρανία,

Θεῖα ἐλπίς καὶ ἀρρητὸς ἀνέφρατος γάλην.

Χαίρε, ὦ χώρα εὐτυχῆς καὶ τρισευλογημένη,

Διότι εἰς τοὺς κόλπους σου ἐδέχθης τὸν Σωτῆρα.

Εἰς σπηλαίον σου ἔτεκεν ἡ Κεχαρισμένη

Τὸν βασιλεῖα τῶν παντῶν, τὸν τῆς ζωῆς Δοκτοῦ.

Εἰς τὰ κλεινὰ σου, Βηθλεὲμ, ἐδάφη ἐγεννήθη

Παῖδιον νέον. Εἰς ἡμεῖς ἀρχιερεὺς ἐδόθη.

Δι' οὗ τὸ πρὸς πατοῦν ἀμάρτημα ἐλύθη.

Ὁ κλεινὸς τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ τὸ γένος ἐλυτρώθη.

Χαίρε, ὦ γὰρ Βηθλεὲμ ἡ τρισευλογημένη!

Ἐν τῷ Σπηλαίῳ σου τὸ Φῶς ἀνέτειλε τὸ Θεῖον;

Δι' οὗ ἡδὴ φάτιζεται λαμπρῶς ἡ Οἰκουμένη.

Ὁπότεν ἔδωκεν ἀνέφρατον μυστήριον ὁποῖον!

Κροῦσαλλία Λαοκαλοπούλου.

Ἡ ΒΗΘΛΕΕΜ

Χαίρε, ὦ τῆς Ἀνατολῆς κόρη ἁγνή, ἁγία!

Βηθλεὲμ ἡ βασιλεῖς ἡ μήτηρ βυθλιῶν!

Χαίρε, ὦ τῆς θεᾶς σου, ἀγάλλε, ἡ καρδία,

Κ' αἰσθητὴ τὸν Χριστιανὸν κατὰ λαμβάνει νέον.

ὦ δὲν διέπει τὴν ψυχὴν ἐδῶ ἡ ἀγωνία.

Φύγει μακρὰν ἀσπαράγμῳ, τὸ ἄλγος, ἡ ἐδύνη.

Χαρὰ τὰ σπῆλη πλημμυρεῖ ἐνταῦθα οὐρανία,

Θεῖα ἐλπίς καὶ ἀρρητὸς ἀνέφρατος γάλην.

Χαίρε, ὦ χώρα εὐτυχῆς καὶ τρισευλογημένη,

Διότι εἰς τοὺς κόλπους σου ἐδέχθης τὸν Σωτῆρα.

Εἰς σπηλαίον σου ἔτεκεν ἡ Κεχαρισμένη

Τὸν βασιλεῖα τῶν παντῶν, τὸν τῆς ζωῆς Δοκτοῦ.

Εἰς τὰ κλεινὰ σου, Βηθλεὲμ, ἐδάφη ἐγεννήθη

Παῖδιον νέον. Εἰς ἡμεῖς ἀρχιερεὺς ἐδόθη.

Δι' οὗ τὸ πρὸς πατοῦν ἀμάρτημα ἐλύθη.

Ὁ κλεινὸς τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ τὸ γένος ἐλυτρώθη.

Χαίρε, ὦ γὰρ Βηθλεὲμ ἡ τρισευλογημένη!

Ἐν τῷ Σπηλαίῳ σου τὸ Φῶς ἀνέτειλε τὸ Θεῖον;

Δι' οὗ ἡδὴ φάτιζεται λαμπρῶς ἡ Οἰκουμένη.

Ὁπότεν ἔδωκεν ἀνέφρατον μυστήριον ὁποῖον!

Κροῦσαλλία Λαοκαλοπούλου.

πρὸς τινὲς διδασκάλων τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας διου-
νύμως καὶ οὐσία διὰ τὸ ἀναπόσπαστον τῆς θεᾶς ἐνε-
ργείας ἀπὸ τοῦ Τριαδικοῦ ὄντος. Ἀλλ' ἐν συγγεγραμμένῳ καὶ
ταυτίσωμεν τὴν θεῖαν οὐσίαν τοῦ Τριαδικοῦ ὄντος μετὰ
τῶν προσόντων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τῶν ὄντων ἐνεργείας
αὐτοῦ. Ἡ, ἐν προνοίᾳ, ἐν ὧς μετέχεται ἡ θεῖα ἐνε-
ργεια καὶ χάρις, ἡ καὶ οὐσία ἐστὶν ὅτι διὰ τὸν ἀνωτέρω
λόγον καλουμένη, ὅπως μετέχεται καὶ ἡ οὐσία αὐτῇ τοῦ
τριαδικοῦ ὄντος, ἐξ ἧς ἡ θεῖα ἐργασία καὶ χάρις ἀπορρέει,
τότε εἰς τὰ κείνη σφάλλομεν καὶ ἀσάφεια ἀρετικῶν
ἀποδιδυμώμεθα, ὅμοιοι κατὰ πάντα τοῖς Ἑθνομονοῖς
καὶ Ἀκινδυνιστοῖς καὶ Θωμᾷ τῷ Ἀκυνάτῃ, ὅστις ἡθε-
ρομ καὶ τὰ προσόντα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς θεῖας ἐνεργείας
οὐσίας, καὶ ἐπομένως σύνθετον τὴν θεῖαν οὐσίαν καὶ
ὑποπίπτουσαν εἰς τὴν καταδίχην, ἥτις Συνοδικῶς ἐξη-
γέσθη κατὰ τὴν μὴ βουλομένην νοεῖν, ὅτι ἀπὸ τῆς ὑπάρ-
χει ὅπως ἀπὸ γένους θεῖας οὐσίας καὶ ἐνεργείας, ὁμοίως
ὑπάρχει καὶ διαφορὰ μετὰ τῶν ἀδιδασκαστοῦ κατὰ τὰ
τὰ ἄλλα, καὶ γὰρ λέγουσι, ὅτι ἡ μὲν θεῖα οὐσία ἐστὶν
αἰετὶς καὶ ἀμείθετος, ἡ δὲ θεῖα ἐνέργεια αἰσθητὴν
καὶ μεθεκτόν.

Ἀνάγνωθι, κ. Μακράκη, ἀπροκαταλήπτως καὶ ἐπικρι-
νῶς τὴν πάλιν μου, καὶ ἐκεῖ ἡ διδασκαλία καὶ ὁ μῦθος
ὀλίγα καὶ καλὰ καὶ ἀνακριτικὰ τῶν προσημάτων σου καὶ
ὅπως ἐνταῦθα ἐλλογῶς εἰς σκέψεις ὁριωτέρας καὶ δοθετέρας.

Διότι, ὡς τώρα φρονεῖς καὶ δογματίζεις, καὶ πλανᾶσαι
καὶ ἀντιφάσεις. Καθόσον ἐνόησε μὲν λέγεις, ἦτις μεθεκτὴν
δοξάζεις μόνον τὴν θεῖαν ἐνέργειαν, ἢν ἄμα ὡς οὐσίαν
παριστάς συμπεφυμένον μετὰ τῆς θεᾶς οὐσίας τοῦ
Τριαδικοῦ ὄντος, σύνθετον τινὰ οὕτω τὴν θεῖαν οὐσίαν
κατασκευάζων ὁμοίως τοῖς αἰρετικαῖς Ἑθνομονοῖς καὶ
Ἀκινδυνισταῖς, ἄλλοτε δὲ, ὡς καὶ εἰς τὰ τελευταία
φύλλα τῆς ἐφημερίδος σου, ἀπορρίπτεις, ὅτι, ὡς ἡ θεῖα
ἐνέργεια καὶ χάρις ἀχώριστος ἐστὶ τῆς θεᾶς οὐσίας,
οὕτω οὐ μόνον ἡ θεῖα ἐνέργεια μετέχεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
ἡ θεῖα οὐσία, καὶ διενδὸς καθυβρίζεις τοὺς λέγοντας μόνον
τὴν θεῖαν χάριν μεθεκτὴν, οὐχὶ δὲ καὶ αὐτὴν τὴν θεῖαν
οὐσίαν. Καὶ ὅμως τὸ πρόβλημα τοῦτο εἶναι τὸ κατὰ-
δικασθὲν ὡς αἰρετικὸν καὶ κηκόδοτον πρὸς τῆς Ἀγίας
Συνόδου τοῦ 1347 καταπολεμηθῆναι δὲ καὶ ἀπορριπθῆναι
καὶ ὑπὸ τοσοῦτων πατρικῶν καὶ σοφιστῶν πατέρων τῆς
ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ πειρασμῶν σου ταύτῃ δὲν ἀποκλίνεις ἐπὶ κληρο-
νομίας ἱεροῦ συγγραφῆς λέγοντας τὴν θεῖαν οὐσίαν μεθε-
κτὴν, ἀλλ' ἱκανῶς ποιεῖς ἀσφαλίαν, ὅτι, ἀπὸς τοῦτο
λέγεται, οὐσία μεθεκτὴ πρὸς νοεῖται ἡ θεῖα χάρις καὶ ἐνε-
ργία, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι καὶ καλεῖται καὶ εἶναι πρᾶγμα τῆς
θεᾶς οὐσίας. Τὴν διασφραγίσαν δὲ ταύτην, πρὸς ἀπορρίψιν τῆς
συγχύσεως, ἐποιήσαντες καὶ Πατέρες καὶ Σύνοδος ἁγία
καὶ ἀνεγνωρισμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἰνα τί λοιπὸν οὐ
δὲν προσέχεις εἰς τὴν γενομένην διασφραγίσαν, καὶ ἵνα τί
παράτρεχες ὅπως καὶ παροῦς τὴν ἀπόρρασιν τῆς Ἀγίας
Συνόδου τοῦ 1347, ἐν ᾗ εἰς τὴν τῶν τελευταίων πόλιν τῆς

ἐφημερίδας σου ἔγραψες, ὅτι οἱ Πατέρες δύνατον περὶ τινα νὰ μὴ ἐρροφρονῶσι καὶ αἱ γυνῆαι αὐτῶν δὲν εἶναι υποχρεωτικαί, υποχρεωτικαὶ ὅμως εἶναι αἱ γυνῆαι τῶν Συνόδων καὶ καθοδοῦσι ὁ ἀντιτασσόμενος εἰς αὐτάς.

Περὶ δὲ τοῦ Θεολόγου Συμεῶν, εἰς ἀν κυρῶς ἀγωνίζεσθαι καὶ ἐπιστηριχθῆναι, ἀπαντῶ σοὶ τὰ ἑ. Πρῶτον, ὅτι δὲν ἐκρίθη μεταξὺ τῶν Οἰκουμενικῶν διδασκάλων, πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ, οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἁγίων τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας, φημίζεται δὲ ἀπλῶς, ὡς περ καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἐν ἀρετῇ καὶ λόγῳ. Δεύτερον, ὅτι οὗτος ἔγραψε μὲν πολλὰ καὶ καλὰ μετὰ οὐνόλας καὶ δεινότητος, ἀλλ' ἔγραψε καὶ τινὰς ὑπερβολάς, δι' αἷ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὅρει διακρίτικαὶ Πατέρες ἀπηγόρευσαν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἔργων του εἰς τοὺς νεωτέρους μοναχοὺς, διότι τινὲς αὐτῶν ἔπαθον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν συγγραμμάτων του, ἐν οἷς καὶ ὁ γυνώσκεις σοὶ Μαστρογιάννης, ὅστις γινώσκει τὸν Συμεῶν καὶ ἀπαγγέλλει αὐτὸν ἐκ σιχθῶς δλοκλήρου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐτι ἄλλο ἦτο τὸ κύρος τοῦ Συμεῶν τοῦτου, τί ὠφελεῖται ὁ δὲ δόξασις, ἥτις Συνοδικῶς κατεδικάσθη ἡ λημονή; ἢ ἂν πρὸ τίνος δαλῶσιν τοῦ «Λόγου» σου; καθ' ἃν υποχρεωτικαὶ εἰσι μόνον αἱ Συνοδικαὶ ἀποφάσεις;

Προδίδει ἐν τῇ ἀπολογίᾳ σου, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ φρονήματός σου, ὅτι δάθεν μετέχομεν τῆς οὐσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, φέρεις ὡς παράδειγμα παραστατικὸν τὸ φρέαρ. Ἀλλὰ δυστυχῶς κακῶς ἐφαρμόζεις αὐτὸ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἀγνοῶς πῶθεν παρὰ τοὺς αἰεὶ εἰς τοῦτο.

Ἀλλ' εἰ βούλει σὺ ὁ πολὺς φιλόσοφος, ἀκούσων καὶ ἐμὲ τὸν νηπιὸν, διότι ἐστὶν ὅτε ὁ Θεὸς ὡς θέλει καὶ ὡς οἶδε σφίζει καὶ τὰ νηπία πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἥτις πολλὰκις διαφέρεται καὶ αὐτοὺς τοὺς δεινότερους διανοητικοὺς, καὶ διδάσκει τὴν εὐσεβεστικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ φρέατος.

Τὸ φρέαρ εἰκονίζει αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὸ βάθος τοῦ φρέατος εἰκονίζει τὸ βάθος τῆς γνώσεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Τὸ ἐν αὐτῷ ὕδαρ εἰκονίζει τὰ τοῦ πνεύματος ποικίλα χαρίσματα, τὸ δὲ ἀντλήμα, δι' ὃ ἀντλήσῃ ἐκ τῶν χαρισμάτων τούτων, ἡ εἰς Χριστὸν ἐκτὶν βοθῇ πίστις, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν πολιτεία.

Ἡ ἐφαρμογὴ αὕτη εἶναι ἡ ἀκριδὴς καὶ ἡ συμφωνία πρὸς τὸ περὶ μεθεκτοῦ καὶ ἀμεθέκτου τοῦ Πνεύματος φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας. Σὺ ὅμως, ἐντὶ νὰ μεταρριζήσῃς τὴν εἰκόνα συμφωνίαν πρὸς τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, ζητεῖς νὰ παρεκτρέψῃς τὰ δόγματα συμφωνίαν πρὸς εἰκόνα ἰδίαν σου ἐπινόησας, ἡ ἐξ ἄλλων μὲν εἰλημμένων, ἰδιογυμνῶν δὲ ἐφαρμοζομένων. Μέθοδος πλῆμμελής, ἐξ ἧς πλῆμμελίστατα παράγονται συμπέρασμα.

Τὸ συμπέρασμα εἰς τὸ ἐπόμενον.

Γερώνυμος Οἰκονόμου.

Δι' ἐλλειψιν χώρου ἡ συνέχεια καὶ τὸ τέλος τοῦ περὶ ψυχικῆς Διαδόχου τῆς καὶ Διαλήψεως εἰς τὸ ἐκόμενον, γράλλων.

ΔΙ' ΑΙΘΟΥΣΑΝ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΑΠΑΑΣΕΩΣ

Ἐξεδόθη καὶ ἀκόλουθον ἔγραψεν ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀριθ. 23922.

Περὶ χορηγώσεως ἀδείας εἰς ἐπιτροπὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων πρὸς ἀνέγερσιν ἐν Ἀθήναις μεγάλης αἰθούσης λαϊκῶν κηρυγμάτων.

Ο ΡΗΟΤΡΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Λαβόντες ὅπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 18 Μαΐου ε. ε. ἀναφορὰν τοῦ Συλλόγου «Ἀναπλάσεως» περὶ χορηγώσεως ἀδείας εἰς ἐπιτροπὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων πρὸς ἀνέγερσιν ἐν Ἀθήναις μεγάλης αἰθούσης λαϊκῶν κηρυγμάτων, ἐγκρίψαμεν τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῶν: σὺ ἀρχιεπισκόπου Σύρου καὶ Μεθοδίου, Σπυρίδωνος Μητροπολίτου Δημῶν, Δημ. Σταμίρη, ἐφέτου, Ἡλία Πορτολαπόλου, δημοτικοῦ Συμβούλου, Γεωργίου Ἀκαθίου, Σωτηρίου Κουρή, Ιατροῦ, Π. Μαλταζινιώτου, ἐργοστασιάρχου, Ν. Α. Ματθαίου, ἐμπόρου, Σωφρονίου Κεχαγιόγλου, πνευματικοῦ Παναρέτου Δουληγέρη, ἀρχιτέκτονος, Τιμόθεου Ἀναστασίου, ἐφημέριου, καὶ Κωνστ. Διαλησιῆ, ἀσκητάρχου, καὶ ἐπένευσεν αὐτῇ, ἡ δ' ὑποβλήσῃ εἰς συλλογὴν ἐράνων πρὸς τὸν ἀνω σκοπόν, περιορίζουσα τὴν ἐνέργειάν της ἐν τῇ τοῦ Κράτους, ἐ. θ. δυνάμει καὶ διὰ τὴν ὑποεπιτροπὰς, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ, συμμορφουμένη πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1898 Π. Δ. περὶ ἐράνων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Μαΐου 1898.

Ὁ Ὑπουργὸς
Ν. Τριανταφυλλίδης.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Ἐξεδόθη ἡ «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία» τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Χ. Ἀμβράζη καὶ ἀπέλλεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ δύναται νὰ τὴν λάβωσιν ἀπὸ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἀναπλάσεως», ἀπέλλοιτες αἱ μὲν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀρ. 3.50, αἱ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ φρ. γρ. 3. Οἱ ἐγγεγραμμένοι συνδρομηταὶ λαμβάνουσι τὸ ἔργον πληρώνοντες 2 δραχμάς· οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ φρ. γρ. 2 οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ὁ κ. Ἀμβράζης εἰς τὸ νῦν τοῦτο ἔργον τοῦ ἐξετάζει τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καθ' αὐτὴν καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ καὶ τὰ διαφέροντα, σημεία τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, ἡτοι Δυτικῆς, ἡ Παπικῆς, καθολικῆς, Δουθηνικῆς, Καλδινικῆς, Ἀγγλικανικῆς, Ἀρμενικῆς, Κοπτικῆς, Ἀθιοπικῆς, Ταρσικῆς, Νεστορικῆς, Μαρωνικῆς, Παλαιοκαθολικῆς, Ἰανσενιστικῆς, Ἀναβαπτιστικῆς, Μεθοδιστικῆς, Κοινοτικῆς, τῆς ἐν Ἑλλάδι Εὐαγγελικῆς, Σχιζοφελδιανικῆς, Χερροννησιακῆς, Γρεγοριανικῆς καὶ Ἀρμενιανῆς, εἰς δὲ τῶν παρασυναγωγῶν τῶν Σωκράτων καὶ Νορμόνων.

Ἐπίσης εὐρίσκονται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ τοῦ ἰσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ ἐπισκόπου Νινευὶ τοῦ Σύρου τὰ Εὐρεθέντα Ἀσκητικὰ χηρῶμενα δο. 3.50 καὶ φρ. γρ. 3.

ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΝΑΠΑΑΣΕΩΣ

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ αὐτῇ Παρθεναγωγείῳ Διαδικασίᾳ Κυριακῇ 23 Ἰουνίου ἀρ. 7 1) 2—8 1) 2 μ. μ. Π. Δουληγέρης.

Ἐν Πειραιεὶ ἐν τῷ Ζωννείῳ Ὁρθονοστοφείῳ Κυριακῇ 23 Ἰουνίου ἀρ. 5—6 μ. μ. Μιχ. Ι. Γαλανδῆ.